

**VIRUS NIJE OPASAN PO LJUDE
ALI SU LJUDI PRENOSIOCI**

**VIRUS SE PRENOSI SA
SVINJE NA SVINJU**

**VIRUS SE PRENOSI OPREMOM,
OBUĆOM I ODJEĆOM**

**VIRUS SE MOŽE PRENIJETI
PROIZVODIMA OD MESA SVINJA**

**BOLEST SE NE LIJEČI
NITI POSTOJI VAKCINA
PROTIV OVE BOLESTI!**

ZAŠTITIMO ZDRAVLJE SVINJA

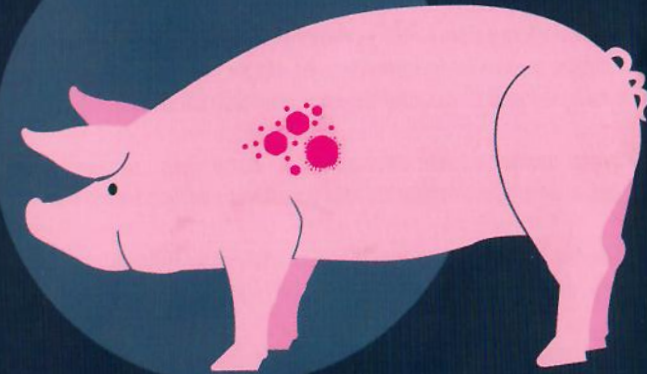
**AKO RADITE NA FARMI
SVINJA POŠTUJTE
BIOSIGURNOSNE
MJERE!**

**PRIJAVITE NADLEŽNOJ
VETERINARSKOJ
AMBULANTI**

**SVAKO UGINUĆE
ILI PROMJENU
ZDRAVSTVENOG STANJA**

www.ubh.gov.me

**STOP
AFRIČKOJ
KUGI SVINJA**

**BIOSIGURNOSNE MJERE NA
GAZDINSTVIMA NA KOJIMA SE
UZGAJAJU SVINJE**

UPRAVA ZA BEZBJEDNOST HRANE,
VETERINU I FITOSANITARNE POSLOVE

Afrička kuga svinja je naročito opasna virusna, zarazna bolest domaćih i divljih svinja!

Afrička kuga svinja (AKS) se razlikuje od većine drugih prekograničnih bolesti životinja po tome što se ne liječi, niti postoji vakcina protiv ove bolesti.

Rizik od unošenja AKS (ili drugog uzročnika bolesti) smanjuje se uvođenjem i primjenom biosigurnosnih mjera na gazdinstvu, odnosno na svakom koraku duž lanca proizvodnje i trgovine, kao što su: stočne pijace, klanice, transport životinja itd.

Bolest se prenosi na različite načine: kontaktom zaraženih i zdravih svinja, ishranom svinja pomijama/splačinama odnosno kuhinjskim otpacima u kojima se mogu naći ostaci zaraženog svinjskog mesa ili proizvoda, kontaminiranom vodom i hranom za životinje, inficiranim krpeljima, odjećom i obućom, kontaminiranim predmetima i opremom, prevoznim sredstvima, stajnjakom, leševima oboljelih životinja, glodarima i insektima.

Poseban rizik za pojavu bolesti su mala individualna i/ili komercijalna gazdinstva sa niskim nivoom biosigurnosnih mjera, stočne pijace na kojima se okupljaju životinje sa raznih strana, kao i nelegalni promet životinja.

Postoje razlike između biosigurnosnih mjera koje se primjenjuju na gazdinstvima/farmama prije izbijanja bolesti i onih nakon izbijanja bolesti.

Primjenom mjera predostrožnosti prilikom transporta životinja i opreme unutar farme, držaoci značajno smanjuju rizik od širenja bolesti.

Držaoci svinja treba da imaju objekte za izolaciju (karantin) za sve novonabavljene svinje u kojima se, prije nego što se pridruže postojećem zapatu, u periodu od minimum 14 dana za afričku kugu svinja, vrši praćenje zdravstvenog stanja i eventualno dijagnostičko ispitivanje životinja.

KAKO PREPOZNATI AFRIČKU KUGU SVINJA?

Iznenadno uginuće jedne ili više svinja, gubitak apetita, potištenost, povišena tjelesna temperatura do 42°C, krvarenja po koži (najčešće po ušima, njušci, repu, nogama, stomaku i bočnim stranama trupa), krvav proliv, pobačaji, nesigurnost u hodu, otežano disanje, kašalj, povraćanje.

OBOLJEVAJU SVINJE SVIH KATEGORIJA!

UGINU SVE OBOLJELE SVINJE!

U SLUČAJU POJAVE AKS SPROVODI SE USMRĆIVANJE SVIH SVINJA NA GAZDINSTVU!

PREPORUKE DRŽAOCIMA SVINJA

Još jednom pozivamo držaoce svinja da se pridržavaju svih preporuka i mjera za sprječavanje pojave ove bolesti, odnosno na sprovođenje strogih mjera kontrole i primjenu biosigurnosnih mjera na gazdinstvu, a naročito:

1) Pridržavanje propisa o identifikaciji životinja, kretanju i prometu životinja

2) Obavezna prijava svake bolesne ili uginule domaće ili divlje svinje nadležnom veterinaru

Potrebno je svakodnevno pratiti zdravstveno stanje svinja, a pri pojavi prvih simptoma bolesti odnosno promjeni zdravstvenog stanja/uginuća odmah kontaktirati nadležnog veterinara.

3) Ne koristiti pomije/splačine/kuhinjski otpad

Ishrana je važna kontrolna tačka za AKS.

Ishrana svinja pomijama/splačinama odnosno kuhinjskim otpacima u kojima se mogu naći ostaci zaraženog svinjskog mesa ili proizvoda čini visok rizik unošenja bolesti u zdravu populaciju. Idealno bi bilo nekorišćenje pomija u bilo kom obliku i sastavu.

4) Objekti za držanje svinja

Objekti za držanje svinja treba da budu prilagođeni za držanje različitih kategorija svinja i pogodni za održavanje dobre higijene. Kod slobodnog tipa držanja svinja, osim sprječavanja kontakta domaćih sa divljim svinjama, zaštitna ograda takođe može pomoći u ograničavanju pristupa divljih i domaćih svinja potencijalno kontaminiranom otpadu, ostacima hrane ili leševima. Ograda mora da se proteže minimum pola metra ispod nivoa zemlje, da bi se spriječio ulaz/izlaz kopanjem.

5) Čišćenje i dezinfekcija objekta i opreme

Gazdinstva/farme, opremu i objekte treba redovno čistiti i dezinfikovati. Prije sprovođenja dezinfekcije treba izvršiti izdubavanje i detaljno čišćenje objekta, opreme, vozila itd.. Vozila i osoblje treba dezinfikovati prilikom ulaska i izlaska na/sa gazdinstva/farme. Oprema koja se ne može lako dezinfikovati treba da je izložena sunčevoj svjetlosti. Sredstva za čišćenje i dezinfekciju treba držati na ulazu u objekat, kako bi posjetioci mogli da ih koriste pri ulasku ili izlasku iz objekta.

6) Čišćenje i dezinfekcija odjeće i obuće

Posjete moraju biti svedene na minimum i dozvoljene samo nakon čišćenja i dezinfekcije obuće ili promjene odjeće i obuće, posebno u slučaju visoko rizičnih posjetioca, kao što su drugi vlasnici svinja. Sve osobe koje su bile u kontaktu sa divljim svinjama moraju dobro oprati i dezinfikovati odjeću i obuću. Ljudi koji rade na farmi svinja treba da izbjegavaju kontakt sa drugim farmama svinja.

7) Postaviti dezbarijere na ulazu i izlazu u objekat gdje se drže svinje

Dezinfekciona barijera se postavlja na ulazu u gazdinstvo i ulazima/izlazima u objekte gdje se drže svinje. U dezbarijere za dezinfekciju obuće radnika stavljaju se sunderi koji dobro upijaju tečnost i omogućavaju kontakt gazne površine obuće i rastvora dezinfekcionog sredstva. Gumene čizme ili druga obuća sa rebrastim đonom i pendžetima u koji se skuplja prljavština potrebno je dodatno očistiti, npr. uz dezbarijeru za pješake postaviti posudu sa vodom i četkom za prethodno pranje obuće. Postoji i mogućnost stavljanja plastičnih navlaka preko obuće. Za zaposlene i posjetioca obavezno obezbijediti zaštitnu odjeću i obuću, koja se koristi za vrijeme rada/ posjete farmi! Dezbarijere treba da budu natkrivene kako bi se zaštitile od atmosferskih padavina. Za dezinfekciju se najčešće koristi 2-3% rastvor natrijum-hidroksida koji se svaki dan mora zamijeniti novim - novopripremljenim. A za detaljne savjete treba se obratiti nadležnoj veterinarskoj ambulanti.

8) Sprječiti kontakt domaćih svinja sa divljim svinjama

Domaće svinje treba držati na način da se sprječi direktan kontakt sa divljim svinjama i drugim divljim životinjama. Izbjegavati pašno držanje svinja i puštanje svinja u otvoreni prostor, koji nije zaštićen ogradom ili na drugi način.

9) Sprovesti mjere uklanjanja glodara, ektoparazita i zaštite životinja od krpelja

Držalac životinja je dužan da objekat zaštiti od glodara i insekata (krpelji, muve, komarci i dr.), na način da:

- na ulazima/izlazima iz objekta postavi odgovarajuće fizičke barijere;
- na otvorima objekta (prozori i drugi otvori) postavimreže odgovarajuće gustine na koje se redovno nanose odobreni insekticidi, prema uputstvu proizvođača, kao i da koristi sredstva za zaštitu od glodara (rodenticidi, klopke i dr.);
- redovno vrši nadzor prisustva insekata i glodara unutar i oko objekta;
- preduzima mjere za ograničenje ili uklanjanje mjesta razmnožavanja glodara i insekata (npr. isušivanje stajaćih voda, obrada i odlaganje stajnjaka na način kojim se sprječava dostupnost insektima);
- čuvanje hrane za životinje na način da se spriječi kontaminacija i kontakt sa glodarima.

10) Pravilno rukovanje stajnjakom i propisno odlaganje nusproizvoda odnosno otpada od klanja i slično

Prostirka, stajnjak i osoka se skladišti na za to određenom zaštićenom prostoru u sklopu gazdinstva.